

Studijní opora

Název předmětu: Financování a ekonomické řízení

Téma: T4

Informační systémy v systému financování a ekonomického řízení AČR

Vzdělávací cíl:

Cílem tohoto tématu je popsat informační technologie (IT) a především informační systémy (IS). Budeme se věnovat obecným poznatkům o informačních technologiích využitelných při ekonomickém řízení. Seznámíme se s informačními systémy, a to jak v obecné pojetí, tak se zaměřením na rezort Ministerstva obrany České republiky. Zmíníme základní informační systém rezortu Ministerstva obrany České republiky, jako např. Informační systém logistiky (ISL), Informační systém o službě a personálu (ISSP) a podrobně se budeme věnovat Finančnímu informačnímu systému (FIS) jako součásti ekonomického řízení AČR. Součástí informačního systému MO ČR je dle usnesení vlády z 21. září 2009 č. 1217 i Integrovaný informační systém Státní pokladny (IISSP).

Zpracovala: mjr. Ing. Blanka Adámková, Ph.D.

Obsah:

Úvod

0. Vybrané pojmy dle RMO 72/2012
1. Informační technologie a informační systém
2. Struktura informačního systému
3. Informační systém a systém řízení
4. Informační systémy rezortu MO
5. Finanční informační systém (FIS)
6. Subsystem Ekonomika
7. Agenda Rozpočet

Závěr

ÚVOD

Dnešní doba je věkem, kde dominují informačních technologie. Prakticky neexistuje povolání, kde by se člověk ať už více či méně nedostával do styku s výpočetní technikou. Ač se to nezdá, společnost je čím dál tím více odkázána na používání informačních technologií. Informační a komunikační technologie spolu s informačními systémy se stávají základním kamenem nejen v řízení firem v soukromém sektoru, ale i v řízení organizací v sektoru veřejném. Nabídka a obzvláště vývoj v oblasti informačních technologií vzrůstá geometrickou řadou, avšak s tímto pokrokem roste i počet nástrah, které musíme překonávat, pokud tyto technologie chceme ovládnout.

V současné době je schopnost správného rozhodování o nasazení a užívání informačních a komunikačních technologií součástí úspěšného řízení firem a organizací. Vývoj, který vede ke sblížení informačních a komunikačních technologií spolu s multimediálními, podněcuje ke vzniku nových možností, které budou v blízké budoucnosti sehrávat zásadní roli jak v ekonomice, tak i v obyčejném veřejném životě.

Podstatou úspěšné práce manažerů by měla být schopnost pracovat s rozsáhlými objemy dat, umět se v nich orientovat a především z nich vyvozovat důležité závěry, na základě kterých se budou moci lépe rozhodovat. V této činnosti jim jsou nápomocny informační systémy doplněné informačními a komunikačními technologiemi, které podstatně změnily způsoby zpracování dat a informací, ale také metody rozhodování a v neposlední řadě i komunikaci.

0. Vybrané pojmy dle RMO 72/2012

Dle RMO 72/2012 osmé části čl. 54 **Charakteristika a členění finančního informačního systému** jsou **základní pojmy** vztahující se problematice informačního systému vysvětlovány následujícím způsobem, tj. pro účely tohoto rozkazu se rozumí:

- **FIS** zabezpečuje **komplexní informační podporu** finančního řízení a finančního zabezpečení.
- Za **jednotlivé subsystémy FIS**, které jsou vytvořeny k podpoře oblastí finančního řízení a finančního zabezpečení a jeho procesů, odpovídají vedoucí subsystémů. Subsystémy se skládají z modulů. Každý modul se zaměřuje na systémovou podporu určité ucelené oblasti. Moduly využívají společné datové základny. Data zavedená do FIS v jakémkoli modulu mohou využívat i jiné moduly. Prostřednictvím FIS lze podle zadání uživatelů vytvářet výstupní sestavy, které mají povahu statistických výkazů.

Dále **dle RMO 72/2012** v části deváté, která upravuje působnost a úkoly subjektů finančního řízení a finančního zabezpečení, jsou v čl. 65 uvedené úkoly **Orgánu ekonomické služby (ES) organizačního celku (OC)**, jež je pro potřeby tohoto výkladu nákladové středisko (NS), které se taktéž vztahují k využívání IS a jsou následující:

Orgán ekonomické služby organizačního celku je odborným orgánem vedoucího organizačního celku pro realizaci finančního zabezpečení a zajišťování součinnosti s Agenturou finanční. V oblasti alokace a využívání peněžních a majetkových zdrojů ho přímo řídí vedoucí organizačního celku. Odborně je podřízen orgánu ekonomické služby nadřízeného stupně. Zajišťuje podporu příkazce operace v oblasti finančního zabezpečení a finančního řízení. Zabezpečuje odborné řízení ekonomické služby u organizačního celku.

Orgán ekonomické služby organizačního celku plní tyto úkoly:

- v oblasti **rozpočtového procesu**:
 - zpracovává v součinnosti s manažery cílů a předkládá podklady nadřízenému organizačnímu celku za nákladové středisko k přípravě návrhu rozpočtu kapitoly na následující kalendářní rok;
 - sleduje a vyhodnocuje stav čerpání rozpočtových prostředků za vlastní organizační celek a navrhuje opatření k hospodárnému, účelnému a efektivnímu využití přidělených rozpočtových prostředků;
 - v průběhu kalendářního roku navrhuje rozpočtovému kompetentovi změny rozpočtu za vlastní organizační celek;
- v oblasti **realizace osobních výdajů**:
 - zpracovává a předává podklady pro realizaci osobních výdajů (peněžních náležitostí) a kontroluje průběh tohoto procesu u organizačního celku;
 - zabezpečuje v rozsahu své působnosti realizaci povinností zaměstnavatele v otázkách finančněprávních (např. regresní náhrady, pohledávky a jejich správu, náhrady škody způsobené vojákem v činné službě na majetku České republiky, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany, odškodňování úrazů a nemocí z povolání, srážky, exekuce a insolvence), služebněprávních, pracovněprávních a v oblasti systému zdravotního a sociálního pojištění;

- realizuje hospodaření s prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb;
- realizuje zásady platové politiky, průběžně sleduje čerpání objemu platových prostředků a realizuje jeho usměrňování;
- v oblasti **financování**:
 - zpracovává a předkládá podklady pro úhradu závazků a vymáhání pohledávek včetně poskytování záloh dodavatelům;
 - zajišťuje provoz pokladní služby;
 - poskytuje, eviduje a zúčtovává zálohy poskytnuté zaměstnancům;
 - kontroluje stav pokrytí závazků na přidělené peněžní prostředky;
 - vyžaduje od personálního a odborného orgánu logistické služby součinnost k prověření správnosti a přípustnosti připravovaného výdaje (příjmu);
- v oblasti **účetnictví**:
 - zpracovává a předkládá účtárně podkladové účetní záznamy;
 - vede evidenci škod na majetku státu ve **FIS**;
 - vede doplňkové evidence;
 - plní úkoly při inventarizaci majetku a závazků u nákladového střediska ve smyslu RMO č. 55/2011 Věstníku;
- v **ostatních** oblastech:
 - pořizuje na základě rozhodnutí vedoucího organizačního celku velitelství majetek a služby decentrálním způsobem (veřejné zakázky malého rozsahu) pro nákladové středisko a zabezpečuje evidenci veřejných zakázek, smluv a objednávek ve **FIS** a zároveň zabezpečuje úhrady souvisejících výdajů;
 - realizuje plnění úkolů ve stavu ohrožení státu a ve válečném stavu;
 - vyžaduje u účtárny zpracování a poskytnutí účetních sestav, stavu čerpání peněžních prostředků a stavu a hodnot majetku, je-li to potřeba;
 - zpracovává a předává údaje pro statistická zjišťování;

- předkládá vedoucímu organizačního celku návrh na určení výplatního orgánu, vyžaduje-li to situace;
- plní funkci výplatního orgánu, není-li u organizačního celku výplatní orgán určen;
- zajišťuje evidenci pohledávek ve **FIS**;
- odborně řídí a kontroluje podřízené orgány ekonomické služby a výplatní orgány;
- připravuje podklady do analýz a rozborů řešení škod pro vedoucího organizačního celku;
- realizuje průběžné a následné řídicí finanční kontroly v místě své působnosti a na základě kontrolních zjištění navrhuje opatření k nápravě zjištěných nedostatků, současně plní oznamovací povinnost prostřednictvím nadřízeného orgánu ekonomické služby;
- školí zaměstnance organizačního celku a seznamuje je s novými předpisy v oblasti finančního zabezpečení;
- realizuje analytickou, informační a vyhodnocovací podporu vedoucímu organizačního celku v oblasti finančního řízení a finančního zabezpečení.

1. Informační technologie a informační systém

Tato kapitola začíná vymezením pojmů informační technologie a informační systém. Podrobněji jsou zde popsány jednotlivé části informačního systému, dále vazba informačního systému na systém řízení organizace a základní druhy informačních systémů. Poslední část kapitoly je zaměřena na informační systém v rezortu MO ČR. Jsou zde popsány systémy s vazbou na Finanční informační systém a poté následuje popis jednotlivých modulů z tohoto systému, které mají vazbu na proces rozpočtování.

Úvod do terminologie

Informační technologie (IT) a **informační systém (IS)** jsou dva pojmy, se kterými se setkáváme skoro na každém kroku, avšak je složité je přesně definovat, jelikož existuje velká škála možných vymezení. IT v užším významu tvoří technickou základnu IS, jedná se o technické prostředky (hardware) a programové prostředky (software). V širším významu „*informační technologie označuje dosažený stav zpracování informací pro jejich široké využití v praxi. Tedy vše, co jakýmkoliv způsobem participuje na analýze, návrhu, vývoji, implementaci a provozu systémů pro zpracování informací.*“¹

Pro tuto práci byly zvoleny dvě z mnoha možných definic IS, které se liší úhlem pohledu, nicméně jedno mají definice společné, shodují se v tom, že IS je účelnou formou využití IT v sociálně-ekonomických systémech.

*„Informační systém lze definovat jako soubor lidí, metod a technických prostředků zajišťující sběr, přenos, uchování, zpracování a prezentaci dat s cílem tvorby a poskytování informací dle potřeb příjemců informací činných v systémech řízení.“*²

*„Informační systém je obecně podpůrný systém pro systém řízení. Jestliže chceme projektovat systém řízení jako takový, musíme znát, jaké jsou cíle, a informační systém řešit tak, aby tyto cíle podporoval.“*³

2. Struktura informačního systému

IS se běžně skládá z pěti níže popsaných základních komponentů, avšak někteří autoři zabývající se IT, řadí mezi tyto komponenty ještě reálný svět jako kontext IS (legislativa, normy). Má-li být IS firmy či organizace efektivní, nesmí být při jeho vývoji a implementaci zanedbán žádný z jeho komponentů.⁴

¹ BUŘITA, L. a kol. *Učebnice Informačních systémů*. Brno: Univerzita Obrany, 2005. s. 1.

² TVRDÍKOVÁ, M. *Zavádění a inovace informačních systémů ve firmách*. Praha: Grada Publishing, 2000. ISBN 80-7169-703-6.

³ TIETZE, P. *Strukturální analýza – úvod do projektu řízení*. Praha: Grada Publishing, 1992.

⁴ TVRDÍKOVÁ, M. *Aplikace moderních informačních technologií v řízení firmy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. s. 19. ISBN 978-80-247-2728-8.

Struktura informačního systému

- **Technické prostředky** (hardware) jedná se především o počítačové systémy různého druhu a velikosti, s příslušnými periferními jednotkami, které jsou v případě potřeby propojeny prostřednictvím počítačové sítě.
- **Programové prostředky** (software) obsahují zejména systémové programy, které řídí chod počítače, zajišťují efektivní práci s daty a komunikaci počítačového systému s reálným světem. Dále se jedná o aplikační programy, které se zabývají řešením určité třídy úloh určitých skupin uživatelů.
- **Organizační prostředky** (orgware) zahrnují soubory nařízení, pravidel a doporučení, definující provozování a používání IS a IT.
- **Lidská složka** (peopleware) jedná se o přizpůsobení a zároveň účinné fungování člověka v počítačovém prostředí, ve kterém se nachází.
- **Datová základna** (dataware) je to množina souborů dat uložených na paměťových médiích přístupná oprávněným uživatelům.

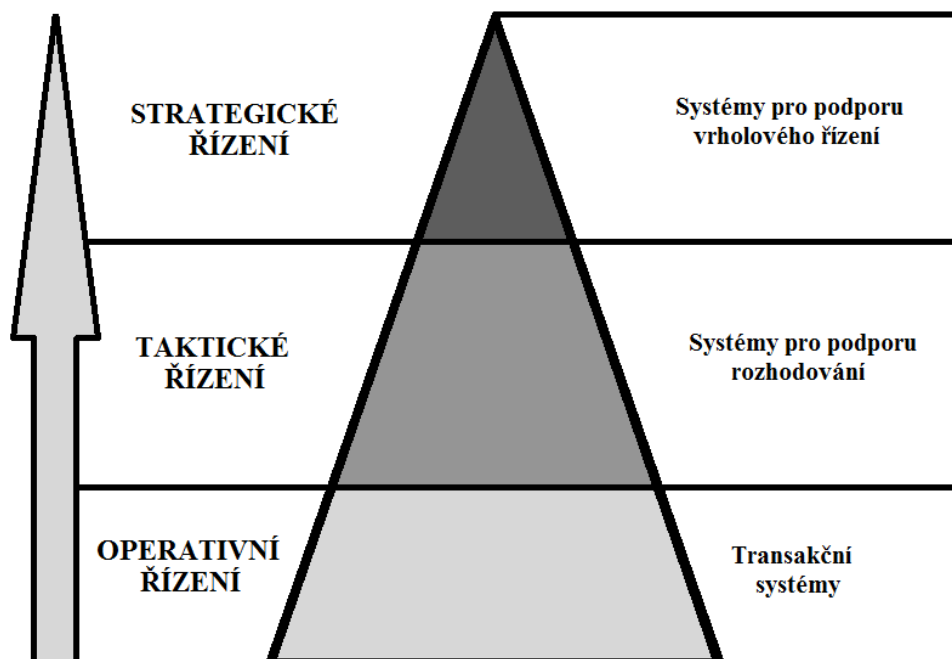
3. Informační systém a systém řízení

IS lze členit dle různých aspektů. S vyšší úrovní řízení se mění základní požadavky na IS a zároveň se zmenšuje objem přijímaných informací v důsledku seskupování a selekce. Současně vzrůstá potřeba externích informací z podstatného okolí organizace nebo firmy. Podle úrovně řízení potom lze IS členit na určité části, z nichž každá plní svou funkci.

Pro kteroukoliv z těchto úrovní řízení pak existují softwarové aplikace, které plní požadované funkce dané úrovně. Mnozí autoři označují tyto softwarové aplikace 11

za samostatné typy IS pro podporu řízení. Tyto názory jsou nesprávné, jelikož jednotlivé části IS mají skutečný smysl tehdy, až jsou použity jako integrovaný celek. Samozřejmě mohou pracovat samostatně, ale efektivními se stávají až v okamžiku, kdy dojde k jejich propojení, které umožní postupné zpracování, předávání a plné využití informací na všech úrovních řízení.

Obrázek 1 Informační systémy a vazby na systém řízení

Zdroj: BUŘITA, L. a kol. Učebnice Informačních systémy. Brno: Univerzita Obrany, 2005. s. 2.

Transakční systémy (Transaction Processing Systems – TPS)

TPS jsou pokračovatelé klasických dávkových systémů pro mechanizaci podnikových agend, jako jsou výpočty mzdy, fakturace, účetnictví, inventarizace, evidence osob, evidence materiálu apod.⁵ Slouží především pro operativní úroveň řízení a jsou to provozní IS. Především zajišťují základní procesy v organizaci. Jejich poslání spočívá ve shromažďování základních dat firmy či instituce.

Systémy pro podporu rozhodování (Decision Support Systems – DSS)

DSS jsou vytvořeny tak, aby mohly provádět rozmanité analýzy dat bez potřeby složitého ovládání. Jejimi uživateli jsou především střední složky managementu dané organizace. Základem je počítačová podpora metod rozhodovací analýzy a operační systémové analýzy. Tyto systémy také poskytují managementu určitý komfort a to v tom smyslu, že mu umožňují téměř okamžitě provádět

⁵ BUŘITA, L. a kol.: *Učebnice Informačních systémy*. Brno: Univerzita Obrany, 2005. s. 2.

příslušné výpočty a manipulace se vstupními údaji. Dále poskytují i možnost grafického zobrazení výsledků, jejich prezentaci a zároveň dokumentaci formou, která má pro řídicí pracovníky daleko vyšší vypovídací hodnotu.⁶

Manažerské aplikace (EIS – Executive Information Systems)

EIS se nachází na vrcholu řídicí pyramidy. Jsou primárně určeny pro vrcholové vedení organizace, které se více zajímá o informace s okolí organizace (technické inovace, trh, banka, politická situace apod.). Jsou technici řešeny tak, aby umožňovaly přístup k externím datům a zároveň byly napojeny na IS firmy. Ze základních dat operativního charakteru vytvářejí data s vysokou vypovídací hodnotou.

4. Informační systémy rezortu MO

V současné době je informační struktura rezortu MO tvořena řadou samostatných IS, které mají vlastní programové vybavení, bezpečnostní politiku a datovou základnu. Dochází však k určité integraci jednotlivých IS. Tato integrace je značně komplikovaná, neboť systémy vznikaly nezávisle na sobě a většinou je tvořily odlišné softwarové firmy, proto tu je multiplatformní prostředí vzájemně ne zcela kompatibilních služeb. Nelze zde prezentovat všechny IS používané v rezortu MO ČR, proto jsou zmíněny pouze **nejdůležitější IS**, které jsou určitým způsobem **provázány s Finančním informačním systémem (FIS)**, který patří mezi ekonomické IS a jeho agenda Rozpočet se využívá při rozpočtování. Mimo FIS se používají ještě **další ekonomické IS v rezortu MO** a to je:

- **Informační systém programového financování (ISPROFIN),**
- **Centrální evidence dotací rozpočtu (CEDR),**
- **Systém elektronické podpory obchodování (SEPO).**

Informační systém logistiky (ISL)

Armáda ČR má více než 25letou zkušenost s budováním IS pro logistiku. Všechny IS byly v prvopočátku vytvářeny samostatně pro účely různých oblastí armádní činnosti (logistika, finanční služba, služby personálu apod.). Zásobování jednotlivými druhy hmotných prostředků bylo dříve

⁶ TVRDÍKOVÁ, M. *Aplikace moderních informačních technologií v řízení firmy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. s. 22. ISBN 978-80-247-2728-8.

rozděleno přibližně do třiceti skupin a v návaznosti na toto dělení byly odděleně budovány IS. Rozdílný způsob řízení zásobování zahrnoval mnoho nevýhod a primárně vedl k neefektivnímu hospodaření s materiálem. Proto Armáda ČR rozhodla vytvořit nový jednotný Informační systém (ISL), vybudovat tento systém bylo rozhodnuto v roce 1993 Radou pro informatizaci MO ČR. Hlavním cílem bylo vytvořit takový systém, který zajistí kompatibilitu s NATO v oblasti moderní logistiky (např. s Kodifikačním systémem NATO) a zároveň zvýší efektivitu v oblasti logistiky tím, že pomůže šetřit jak materiálové, tak lidské zdroje.

Funkční struktura ISL obsahují pouze základní funkce respektive moduly, jejichž hlavním úkolem je převážně zabezpečení logistiky v oblastech materiální a zásobovací a v oblasti údržby a oprav. Mimo základních modulů ISL obsahuje také vazby na další organizace a IS v rámci Armády České republiky (AČR), MO ČR, státní správy. Jedná se především o: Finanční informační systém (FIS), NAMS (agenturu pro údržbu a zásobování NATO), Štábní informační systém (ŠIS), Informační systém o službě a personálu (ISSP), Státní informační systém a Parlament ČR.⁷

Informační systém o službě a personálu (ISSP)

Tento IS je vyvíjen na základě vládního usnesení č. 1027 z roku 2001 o sjednocení personálních IS ve správních úřadech. Dodavatelem celého řešení je společnost GORDIC a rutinní provoz byl zahájen v roce 2005. Vývoj tohoto softwaru probíhal v součinnosti s FIS a následně vzniknul společný portál FIS/ISSP.

5. Finanční informační systém (FIS)

Intranet FIS vznikl v roce 1998, jeho účelem je zabezpečení informační podpory při řízení a realizaci finančního zabezpečení rezortu MO. FIS se řadí mezi ekonomické IS, mezi které patří ještě Informační systém programového financování (ISPROFIN) a Centrální evidence dotací – registr (CEDR). Základem Intranetu FIS byly aplikace:

- Účetnictví a rozpočet (UCR 98),
- Systém návrhu rozpočtu (SNR 99),
- Platy a mzdy (PAM),

⁷ CVIS [online]. [cit. 2011-03-24]. CVIS. Dostupné z WWW: < <http://www.cvis.cz/hlavni.php?stranka=novinky/clanek.php&id=95>>.

- Evidence škod (ŠKO),
- Evidence závazků a pohledávek (EZP),
- Evidence veřejných zakázek (EVZ),
- Výkazy a sestavy (VYK).

Itranet FIS se stal zastaralým a byl nahrazen Portálem FIS/ISSP, jedná se o nový prostředek odborné komunikace mezi uživateli FIS, resp. ISSP. Nový portál přinesl změnu v pojetí s prací s informacemi uloženými v portálu. Je rozdělen na informace určené pro všechny uživatele (<http://www.fis.acr>) a na personalizovanou část (<http://portal.fis.acr>). Základem obou částí je fulltextové vyhledávání informací obdobně jako například u portálu Google. Personalizovaná část je přístupná pouze po přihlášení uživatele pod účtem, pod kterým přistupuje k aplikacím FIS/ISSP. Tato vlastnost umožňuje uživateli vytvářet si v rámci portálového řešení vlastní stránky s vlastními informacemi, které často používá a které tak nemusí vyhledávat v jednotlivých aplikacích.⁸

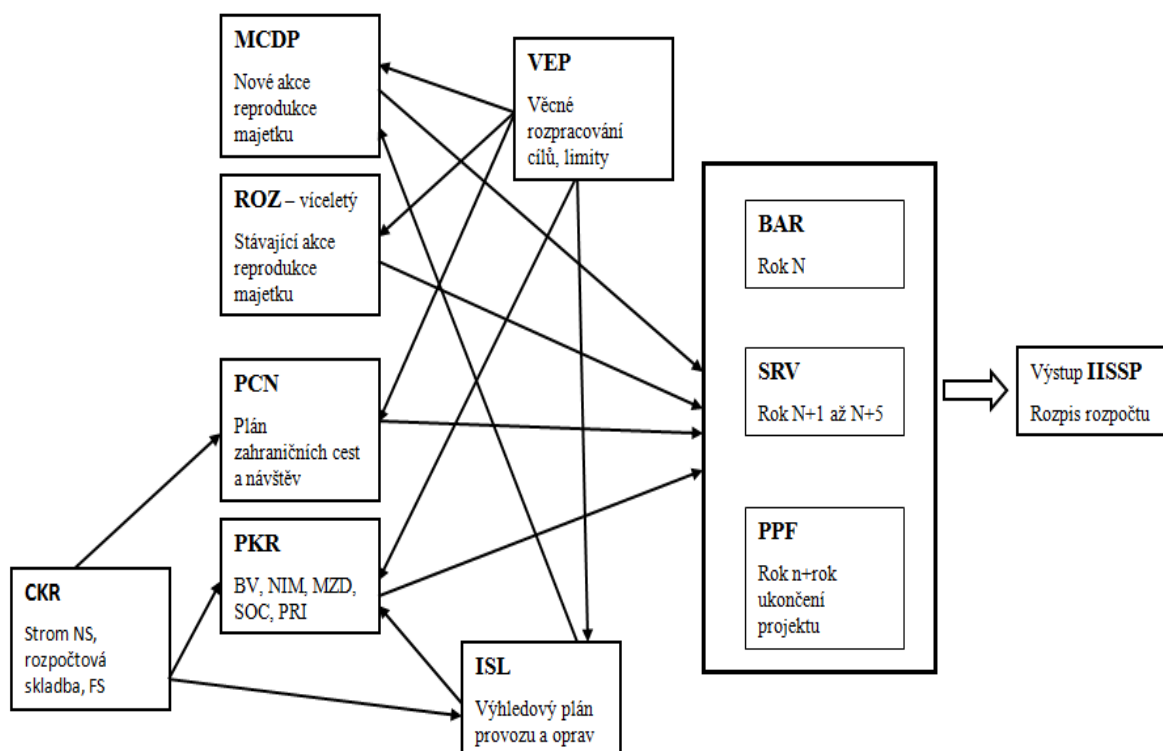
Portál FIS/ISSP je součástí IS GINIS od společnosti GORDIC. Tento IS představuje komplexní řešení IS organizace. Zahrnuje ekonomické agendy, řízení oběhu dokumentů prostřednictvím spisové služby, řadu registrů a správních agend včetně softwarového řešení vedení správního řízení. Společnost GORDIC se snaží tento IS vyvíjet v souladu s legislativním prostředím veřejné správy a také s ohledem na vysoké nároky na bezpečnost a autentičnost. Zároveň tento IS má k dispozici řadu specifických modulů pro podporu činností státních a samosprávních úřadů. Jeho součástí jsou také aplikace pro podporu e-governmentu, včetně moderních portálových komponent.

Základní komponenty IS GINIS:

- Jádru systému GINIS,
- Subsystem Ekonomika,
- Subsystem Spisová služba,
- Subsystem Personalistika,
- Subsystem Registry,
- Subsystem Správní agendy.

⁸ MO ČR - Sekce ekonomická. Portál FIS/ISSP : Příručka uživatele. v1.0, 2009. 7 s. str. 2.

Obrázek 2 Vazby jednotlivých modulů a informačních systémů

Legenda:		MCDP	Modul centrální databáze projektu
BAR	Balancování rozpočtu	PCN	Plánování služebních cest a návštěv
CKR	Číselníky kalkulací rozpočtu	PKR	Pořizovač kalkulací rozpočtu
IISPP	Integrovaný informační systém státní pokladny	ROZ	Pořizovač rozpočtových dokladů
ISL	Informační systém logistiky	SRV	Střednědobý rozpočtový výhled
PPF	Podpora financovaného programování	VEP	Věcné plánování

Zdroj: RADOCHA J., Cílově orientované rozpočtování (COR) a problémy jeho implementace v resortu Ministerstva obrany, Prezentace, Praha 2010.

6. Subsystem Ekonomika

Dále se budu věnovat pouze subsystemu Ekonomika, v tomto subsystemu popíšu podrobněji komponenty agendy Rozpočet, jelikož právě tento subsystem s agendou.

Rozpočet je základem pro proces rozpočtování. Jednotlivé agendy respektive funkční okruhy ekonomických dějů jsou v systému evidovány ve specializovaných modulech (komponentách). Tyto moduly umožňují komfortní, průkazné, přehledné a výkonné vedení podvojného účetnictví a rozpočtování včetně vedení souvisejících operativních evidencí. Všechny operace, které realizujeme

s dokumenty ekonomického charakteru, se v systému provádějí nad agendovými knihami a cílově se zachycují v účetních denících a v denících zápisů rozpočtu.⁹

7. Agenda Rozpočet

Agenda rozpočtu se skládá ze soustavy aplikačních komponent, které slouží ke sběru požadavků na rozpočet a zároveň jejich začleňování do jednotlivých investičních a neinvestičních akcí. Správci rozpočtu mohou využít balancování pro potřeby rozpisu schváleného rozpočtu. Převážná většina operací při zpracování rozpočtu a také zpracování účetnictví má přímou vazbu se systémem udržovaného střednědobého rozpočtového výhledu.¹⁰

Klíčovými komponentami agendy Rozpočet jsou moduly:

- BAR - Balancování rozpočtu,
- CKR, PKR – Číselníky a pořizovač kalkulací rozpočtu,
- SRV – Střednědobý rozpočtový výhled,
- ROZ – Pořizovač rozpočtových dokladů.

BAR – Balancování rozpočtu

V modulu BAR se prostřednictvím jednotlivých správců rozpočtu provádí variantní zpracování shromážděných požadavků na rozpočet do podoby verzí návrhu rozpočtu rezortu MO. Výsledná verze bilančního procesu je možné poté využívat i v ostatních ekonomických agendách v podobě schváleného rozpočtu, který lze upravovat pomocí komponenty ROZ.

CKR, PKR – Číselníky a pořizovač kalkulací rozpočtu

Aplikace Pořizovač kalkulací rozpočtu (PKR) řeší sběr a zpracování dat, která jsou potřebná pro návrh a přípravu rozpočtu. Dále tato aplikace umožňuje sběr požadavků na finanční zdroje od základních organizačních jednotek, v rámci rezortu MO se jedná o nákladové středisko (NS). Sběr dat je prováděn jak po stránce finanční, tak po stránce věcné náplně. Aplikace je vytvořena v architektuře lehkého klienta na technologii .NET.

⁹ GORDIC [online]. [cit. 2011-03-26]. GORDIC GINIS® Ekonomika. Dostupné z WWW: <
<http://www.gordic.cz/portal/Default.aspx?tabid=142>>.

¹⁰ GORDIC [online]. [cit. 2011-03-28]. GORDIC GINIS® Agenda Rozpočet. Dostupné z WWW: <
<http://www.gordic.cz/portal/Default.aspx?tabid=146>>.

Řídící číselníková data, která budou podkladem k vlastnímu zpracování kalkulací, budou zpřístupňována pro tuto aplikaci modulem Číselníky kalkulací rozpočtu (CKR) ve validovaných celcích zapouzdřených číslem varianty číselníků. Modul CKR je vytvořen v architektuře těžkého klienta také na technologii .NET.¹¹

Aplikace PKR umožňuje jednotlivým kalkulujiícím jednotkám vytvoření požadavků na finanční zdroje v souladu se střednědobým plánem. Aplikace mimo jiné zabezpečuje:

- Převzetí dat střednědobého plánu kalkulovaného období,
- Pořízení požadavků na finanční zabezpečení v souladu se střednědobým plánem,
- Průběžnou kontrolu dodržení struktury střednědobého plánu,
- Zpracování výstupů v definované struktuře.

SRV – Střednědobý rozpočtový výhled

V modulu SRV se prostřednictvím správců rozpočtu provádí variantní zpracování nahromaděných požadavků na rozpočet do podoby verzí střednědobého rozpočtového výhledu organizace. Uživatelem zvolená výsledná verze rozpočtového výhledu je poté využívána organizací k modelování vývoje organizace v následujících obdobích (ze střednědobého časového hlediska).

Dále se v modulu SRV provádí prostřednictvím kompetentů (správců rozpočtu) variantní zpracování sebraných požadavků na rozpočet do podoby verzí střednědobého rozpočtového výhledu organizace. Uživatelem zvolená výsledná verze rozpočtového výhledu je poté využívána organizací k modelování vývoje organizace v následujících obdobích (ze střednědobého časového hlediska).

ROZ – Pořizovač rozpočtových dokladů

V modulu ROZ se provádí kompletní zpracování všech typů rozpočtových dokladů, tj. interních rozpočtových opatření, rozpočtových opatření z rozhodnutí Ministerstva financí České republiky (MF ČR), rozpočtových opatření z rozhodnutí vlády ČR, ale i dokladů schváleného rozpočtu. Každý v modulu ROZ evidovaný rozpočtový doklad má svého konkrétního vlastníka. Editaci dokladu, tj. aktivní operace s dokladem smí provádět pouze vlastník dokladu. S cizími doklady, lze provádět pouze operace pasivní, tj. prohlížení, tisk apod.

¹¹ Gordic spol. s r. o. Modul PKR (Podpora kalkulací rozpočtu): Uživatelská příručka v. 4.56.26, 2007. 44 s. str. 3.

VEP – Věcné plánování

Tento modul nepatří do agendy Rozpočtu, avšak přímo souvisí s cílově orientovaným rozpočtováním. Modul Věcné plánování (VEP) je složen ze dvou samostatných struktur (struktura cílů a cílově orientovaná struktura rozpočtu - COSR), které jsou v průběhu rozpracování cílů za použití dílčích funkcionalit modulu vzájemně propojeny. Základní strukturou modulu VEP je struktura cílů. K jednotlivým úrovním této struktury jsou manažery cílů přiřazováni realizátoři ze struktury COSR. Struktura cílů a COSR se využívá jak pro proces plánování, tak pro proces rozpočtování.

Základním předpokladem pro přístup do modulu VEP a následné rozpracování cílů jsou příslušná přístupová práva do FIS a modulu VEP (o přístup lze požádat cestou formulářové služby). Přístup musí být zřízen s dostatečným předstihem tak, aby pověřené osoby mohly cíle rozpracovat v termínech stanovených harmonogramem.¹²

PCN – Plánování služebních cest a návštěv

Ač tento modul stejně jako předchozí modul VEP, nepatří přímo do agendy Rozpočtu, souvisí s rozpočtováním a je propojen s ostatními moduly agendy Rozpočtu. Účelem modulu Plánování služebních cest a návštěv (PCN) je jednoznačně definovat plánované nároky nezbytné k zajištění služebních cest a návštěv a sjednotit, zjednodušit a zprůhlednit procesy plánování a souvisejícího finančního toku. Rovněž slouží jako nástroj pro kalkulace a sledování výdajů na služební cesty a náhrad uskutečněných v průběhu kalkulovaného období.¹³

Modul PCN je prvním ze dvou spolupracujících modulu, které komplexně pokrývají problematiku zahraničních služebních cest a návštěv, druhým modulem je RCN - realizace služebních cest a návštěv. Modul PCN lze tedy využívat samostatně nebo ve spolupráci s modulem RCN. Při použití obou modulu současně máme možnost načíst jednotlivé navržené položky plánu (služební cesty) z modulu PCN do modulu RCN, aniž bychom je museli znovu ručně zaevidovat.

¹² Čl. č. 5.1, *Metodika rozpracování cílů stanovených Směrnici pro plánování činnosti a rozvoje resortu Ministerstva obrany na roky 2013-2017 s upřesněním na rok 2012 v kontextu implementace Bílé knihy o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany, 2011, 36 s. Čj. 228/2011-8201.

¹³ GORDIC [online]. [cit. 2011-03-28]. GORDIC GINIS® PCN. Dostupné z WWW: <<http://www.gordic.cz/portal/Produkty/GORDICsupsupGINISsupsup/Spr%C3%A1vn%C3%ADagendy/PCNPI%C3%A1nov%C3%A1n%C3%ADslu%C5%BEbn%C3%ADchcestan%C3%A1v%C5%A1t%C4%9Bv/tabid/207/language/cs-CZ/Default.aspx>>.

8. Integrovaný informační systém Státní pokladna (IISSP)

Dle Usnesení vlády ČR ze dne 21. září 2009 č. 1217 k součinnosti rozpočtových kapitol v další fázi Integrovaného informačního systému Státní pokladna vláda ukládá vedoucím správcům kapitol státního rozpočtu ČR poskytnout na výzvu MF součinnost odborných pracovníků za oblast:

- přípravy rozpočtu,
- realizace rozpočtu,
- platebního styku,
- účetnictví,
- IT – aplikace,
- IT – infrastruktura (komunikace s IISSP).

Základním cílem budování Státní pokladny je zabezpečení kvalitních, včasných a jednotných informací nezbytných pro správné a objektivní řízení státních financí.¹⁴

Toto usnesení vlády ČR zadalo resortu MO ČR, aby jeho IS pro ekonomické řízení byl taktéž napojen na Státní pokladnu.

Úvodem k projektu Státní pokladny¹⁵

Ze srovnání fungování procesů a systémů řízení veřejných financí v České republice s procesy a postupy, které uplatňují hospodářsky vyspělé země Evropské Unie, a které pro vedení a správu veřejných financí doporučuje Světová banka a Mezinárodní měnový fond vyplývá, že současná úroveň využívání moderních informačních technologií ve správě veřejných financí ani zvolené postupy neodpovídají plně standardům, které by českému státu umožňovaly dosahovat v této oblasti optima.

Problémem je nízká míra integrace mezi jednotlivými dosud rozvíjenými a využívanými systémy a neúplná podpora klíčových procesů. Průvodními symptomy jsou:

- *přenosy dat probíhající mimo systémy, manuálně, faxem nebo telefonicky,*
- *vyskytující se nekonzistence mezi daty z různých nasazených systémů,*

¹⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 21. září 2009 č. 1217 k součinnosti rozpočtových kapitol v další fázi Integrovaného informačního systému Státní pokladna.

¹⁵ O Státní pokladně. [online]. [cit. 2014-08-26]. Ministerstvo finanční ČR. *Úvodem k projektu Státní pokladny*. Dostupné z WWW: <<http://www.statnipokladna.cz/cs/o-statni-pokladne/statni-pokladna-sp>>.

- manuální zasahování do probíhajících procesů,
- malá flexibilita reportingu a výkaznictví,
- vysoký podíl lidského faktoru, který může do procesů vnášet nepřesnosti a chyby,
- nedostatečné propojení rozpočtu a účetnictví státu,
- netransparentní účetnictví státu.

Jednoznačně doporučovaným řešením pro řešení těchto nedostatků je postupné zavedení funkcí Státní pokladny.

Integrovaný informační systém Státní pokladna¹⁶

Cílem MF na platformě projektu je **implementovat Integrovaný informační systém Státní pokladny**, a tím získat účinný, transparentní, efektivní a centralizovaný nástroj pro řízení veřejných financí, centralizaci účetních informací státu, konsolidaci vybraných ekonomických ukazatelů za veřejnou správu a komplexní přesné a včasné výkaznictví za celý veřejný sektor v souladu s mezinárodními standardy, který by umožňoval:

- efektivně řídit státní finance a dosáhnout transparentnost ve výdajích státních prostředků,
- realizovat cíle fiskální politiky státu,
- provozovat likviditu státu za minimálních nákladů / maximálních výnosů,
- zajistit platby veřejné správy včetně „Jediného účtu státu“,
- podporovat řízení státních aktiv a pasiv,
- efektivně připravovat státní rozpočet,
- transparentně realizovat státní rozpočet,
- zajistit přesné účetní výkaznictví,
- zavést kontroly výdajů ex-ante a ex-post.

Cílů projektu bude dosaženo, pokud IISSP zajistí níže uvedené funkce Státní pokladny:

Klíčové zahrnující:

- centralizaci příjmů,

¹⁶ O Státní pokladně. [online]. [cit. 2014-08-26]. Ministerstvo finanční ČR. *Integrovaný informační systém Státní pokladny (IISSP)*. Dostupné z WWW: <<http://www.statnipokladna.cz/cs/o-statni-pokladne/statni-pokladna-sp>>.

- řízení výdajů,
- podporu správy aktiv,
- řízení hotovosti,
- podporu řízení dluhu.

Podpůrné zahrnující:

- rozpočtové plánování,
- finanční plánování,
- platební styk,
- účetnictví,
- finanční kontrolu,
- výkaznictví.

Uvedené lze dále specifikovat následujícími hlavními cíly stanovenými pro projekt:

- Cíl - Průkazný a verifikovatelný výsledek hospodaření, aktiv a pasiv státu,
- Cíl - Transparentní toky veřejných financí,
- Cíl - Centrální řízení všech prostředků státu,
- Cíl - Řízení disponibility SR,
- Cíl - Integrace řídící kontroly,
- Cíl - Procesní a datová integrace,
- Cíl - Propojení věcného a finančního řízení,
- Cíl - Zavedení Centrálního systému účetních informací státu,

Základní milníky projektu implementace IISSP:

- Zahájení projektu - leden/2009,
- Produktivní start funkčnosti Centrálního systému účetních informací státu - leden/2010,
- Produktivní start funkčnosti Realizace rozpočtu a Platební styk - pilotní provoz - leden/2012,
- Produktivní start funkčnosti Příprava rozpočtu - červenec/2012

Pro naplňování cílů Státní pokladny jsou užívány tyto podsystém:

- **Centrální systém účetních informací státu (CSÚIS),**
CSÚIS je určen ke shromažďování účetních záznamů od vybraných účetních jednotek.

- **Příprava rozpočtu (RISPR),**

Modul Rozpočtový informační systém (RIS) je účinný, transparentní a efektivní nástroj pro řízení státních financí. Příprava rozpočtu (RISPR) je samostatným modulem rozpočtového informačního systému (RIS). RISPR slouží pro stanovení parametrů, rozpisu a sestavování rozpočtu od úrovně MF (správce rozpočtu státu) až do úrovně jednotlivých OSS, SPO.

- **Realizace rozpočtu (RISRE).**

Realizace rozpočtu (RISRE) je samostatným modulem rozpočtového informačního systému (RIS). Realizace rozpočtu, tj. úhrada závazků a inkaso pohledávek bude v počátku nasazení IISSP sloužit k evidování realizovaných plateb a příjmů jednotlivých OSS.

ZÁVĚR

V tomto tématu byly prezentovány základní informace o IT a IS. Popsali jsme si IS používané v rezortu MO ČR, se zaměřením na FIS a jeho moduly, které jsou použity při procesu rozpočtování. Můžeme zhodnotit, že mezi nedostatky z oblasti IT užívaných v rezortu MO ČR, lze zařadit, nekompatibilitu jednotlivých IS v rezortu MO ČR. S tím to nedostatkem zároveň souvisí nezavedení průřezového IS (PRIS MO) a dále pomalý rozvoj a zdlouhavé aktualizace IS a jejich modulů.

Literatura:

Základní:

- MO ČR - Sekce ekonomická. Portál FIS/ISSP : Příručka uživatele. v1.0, 2009. 7 s.
- RMO č. 72/2012, *Finanční řízení a finanční zabezpečení*. Věstník Ministerstva obrany, 2012. Praha: Ministerstvo obrany, 2012. s. 37. Čj. 306-17/2012-SE MO.
- GORDIC [online]. [cit. 2011-03-28]. GORDIC GINIS® PCN. Dostupné z WWW: <<http://www.gordic.cz/portal/Produkty/GORDICsupsupGINISsupsup/Spr%C3%A1vn%C3%ADagendy/PCNPI%C3%A1nov%C3%A1n%C3%ADslu%C5%BEebn%C3%ADchcestan%C3%A1v%C5%A1t%C4%9Bv/tabid/207/language/cs-CZ/Default.aspx>>.
- O Státní pokladně. [online]. [cit. 2014-08-26]. Ministerstvo finanční ČR. *O Státní pokladně*. Dostupné z WWW: <<http://www.statnipokladna.cz/cs/o-statni-pokladne>>.
- BUŘITA, L. a kol.: Učebnice Informačních systémy. Brno: Univerzita Obrany, 2005. 140 s.
- TVRDÍKOVÁ, M. *Aplikace moderních informačních technologií v řízení firmy*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. 176 s. ISBN 978-80-247-2728-8.
- TVRDÍKOVÁ, M.: *Zavádění a inovace informačních systémů ve firmách*. Grada Publishing, Praha 2000. 110 s. ISBN 978-80-7169-703-6.

Doporučená:

- GORDIC [online]. [cit. 2011-03-26]. GORDIC GINIS® Ekonomika. Dostupné z WWW: <<http://www.gordic.cz/portal/Default.aspx?tabid=142>>.
- GORDIC [online]. [cit. 2011-03-28]. GORDIC GINIS® Agenda Rozpočet. Dostupné z WWW: <<http://www.gordic.cz/portal/Default.aspx?tabid=146>>.
- GORDIC [online]. [cit. 2011-03-28]. GORDIC GINIS® PCN. Dostupné z WWW: <<http://www.gordic.cz/portal/Produkty/GORDICsupsupGINISsupsup/Spr%C3%A1vn%C3%ADagendy/PCNPI%C3%A1nov%C3%A1n%C3%ADslu%C5%BEebn%C3%ADchcestan%C3%A1v%C5%A1t%C4%9Bv/tabid/207/language/cs-CZ/Default.aspx>>.
- *Ministerstvo financí ČR* [online]. c2005 [cit. 2011-03-29]. Manuály. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/vyhlaskey_44707.html?year=2009>.

Úkoly pro samostatnou práci:

1. Umět vysvětlit pojmy informační technologie (IT) a informační systém (IS).
2. Nastudovat strukturu informačního systému (IS).
3. Dokázat zobrazit systém řízení ve vztahu k informačnímu systému (IS).
4. Vysvětlit co jsou to transakční systémy (TDP), systémy na podporu rozhodování (DSS) a exekutivní informační systémy (EIS), tj. systémy pro podporu vrcholového řízení.
5. Uveďte příklady základních aplikací Portálu FIS.
6. Můžete vysvětlit způsob, jak funguje informační systém (IS) v resortu MO.
7. Uveďte základní subsystémy informačního systému (IS) GINIS.
8. Vysvětlíte, co je cílem MF při implementování Integrovaného informačního systému státní pokladny (IISPP).
9. Uveďte, které podsystém jsou užívány pro naplňování cílů Státní pokladny.